

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ КАРАНТИНУ ТА САНІТАРНИХ ПРАВИЛ І НОРМ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ПОШИРЕННЮ КОРОНАВІРУСНОЇ ІНФЕКЦІЇ (COVID-19) В УКРАЇНІ

С.С. КОВАЛЬОВА, кандидат юридичних наук,
старший викладач кафедри адміністративного та фінансового права,
Національний університет біоресурсів і природокористування України
E-mail: kovalyeva@gmail.com

Анотація. У статті аналізується сучасний стан застосування дієвих механізмів правового забезпечення вимог дотримання карантину та санітарних правил і норм щодо запобігання інфекційним хворобам.

Для досягнення поставленої у роботі мети проведено аналіз діючого законодавства щодо підстав встановлення відповідальності за порушення карантину, досліджено результати розгляду судових справ, порушених за недотримання норм і правил щодо запобігання інфекційним хворобам, визначено чинники низької ефективності застосування ст. 44-3 КУпАП при встановленні адміністративної відповідальності за вчинення порушень карантину та санітарних норм і правил.

Встановлено, що питання адміністративної та кримінальної відповідальності за порушення карантину та санітарних правил і норм щодо запобігання інфекційним хворобам регулюються ст.ст. 42, 44-3 КУпАП та ст.325КК України.

Визначено, що однією з проблем неефективного застосування ст.ст.44-3, 42 КУпАП та ст.325 КК України є масив нових правил щодо запобігання COVID-19, що постійно змінювався та запроваджувався різними суб'єктами правотворення. Ще однією причиною стала фахова невідповідність посадових осіб органів внутрішніх справ (Національної поліції) України до застосування санітарно-епідеміологічних норм при складанні протоколів про порушення карантинних норм.

За результатами дослідження встановлено, що зважаючи на необхідність оперативного прийняття нормативно-правових актів щодо встановлення відповідальності за порушення визначених законом правил і норм, запроваджених для запобігання COVID-19, вони мають ряд правових колізій, суперечностей та прогалин.

Обґрунтовані пропозиції щодо усунення цих недоліків.

Ключові слова: карантин, адміністративна відповідальність, кримінальна відповідальність, інфекційні хвороби, коронавірус, запобігання, інформована угода

Актуальність.

Стаття присвячена актуальній наразі проблемі правового забезпечення запобігання поширенню на території України коронавірусної інфекції (COVID-19) та відповідальності за порушення карантину і санітарних правил та норм, запроваджених для протидії її розповсюдженню.

Зважаючи на новизну і масштаби коронавірусної інфекції, швидкість і згубність наслідків її поширення в Україні, необхідність оперативної і адекватної реакції для її протидії, а також відсутність комплексних наукових досліджень з питань правового забезпечення проведення карантинних заходів такого типу в Україні, проблема відповідальності за порушення карантину і санітарних норм є актуальною та потребує належного наукового дослідження.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Спеціальні комплексні дослідження, присвячені сучасним проблемам встановлення відповідальності за порушення карантину та санітарних правил і норм щодо запобігання поширенню коронавірусної інфекції нині відсутні, хоча існує певна кількість учених, які досліджували різноманітні аспекти адміністративної відповідальності, пов'язані з її правовим регулюванням в галузі охорони здоров'я населення: З.К. Гладун, О.С. Доценко, Ю.О. Левенець, М.В. Співак та ін.

Новизна і недослідженість самого явища коронавірусної інфекції (COVID-19), масштабність і багатогранність її впливу на суспільство та відповідну їм динаміку змін в законодавчому забезпеченні заходів з проти-

дії масовим інфекційним захворюванням обумовили той факт, що тематика відповідальності за порушення карантину в умовах масової пандемії наразі не отримала широкого дослідження в наукових колах.

Мета статті – встановлення стану і проблем сучасного законодавства України з питань визначення відповідальності за порушення карантину та санітарних правил і норм щодо запобігання інфекційним хворобам. Обґрунтування пропозицій щодо удосконалення чинного законодавства з цих питань.

Результати.

Право кожного громадянина на охорону здоров'я і отримання належної медичної допомоги є його конституційним правом, що закріплено ст. 46 Конституції України. Щодо охорони населення від інфекційних хвороб, то 06.04.2000 р. за № 1645-III було прийнято базовий Закон України «Про захист населення від інфекційних хвороб», який визначив правові, організаційні та фінансові засади діяльності органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій.

Разом з тим, зважаючи на наслідки розповсюдження коронавірусної інфекції (COVID-19) у країнах світу, в яких вона передувала поширенню цього явища в Україні, та використовуючи їх досвід у боротьбі з цією інфекцією, а також рекомендації ВООЗ («Рекомендації ВООЗ для населення...», 2020) з даного питання, українським урядом оперативно було запроваджено низку організаційних заходів з протидії поширенню інфекції, в тому числі і з розбудови їх правового забезпечення.

З цією метою, Кабінетом Міністрів України 11.03.2020 р. була прийнята постанова № 211 «Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 («Про запобігання поширенню... », 2020), якою з 12.03.2020 р. на всій території України було запроваджено режим карантину, що передбачав заборону:

- відвідувати заклади освіти її здобувачами;
- проведення всіх масових заходів, у яких бере участь понад 200 осіб.

Поряд з цим, зазначеною постановою було покладено виконання та контроль за дотриманням її положень на міністерства, інші органи центральної виконавчої влади, обласні, Київську міську державну адміністрацію та органи місцевого самоврядування

Важливим заходом у створенні державної системи протидії поширенню коронавірусної інфекції в Україні стало відновлення посади головного державного санітарного лікаря України («Про призначення Ляшка В.К...», 2020). У свою чергу, головний державний санітарний лікар України своїми розпорядженнями призначив головних державних санітарних лікарів областей з урізаним колом повноважень щодо здійснення карантинних заходів, чим фактично частково відновив організаційну структуру Держсанепідслужби. Проте, як засвідчило проведене нами дослідження, новопризначені очільники обласного рівня одночасно є керівниками обласних лабораторних центрів Міністерства охорони здоров'я України, а не Держсанепідслужби, на яких додатково покладено лише функції з епідеміологічного нагляду (спостереження), запобіган-

ня виникненню і поширенню інфекційних хвороб людини, локалізації та ліквідації їх спалахів та епідемій, крім заходів державного нагляду (контролю) та надання документів дозвільного характеру. Як наприклад – уповноваження О.П. Штепи на здійснення повноважень головного державного санітарного лікаря Дніпропетровської області за розпорядженням головного державного санітарного лікаря України №28 від 19.03.2020 р. («Про уповноваження О.П. Штепи на здійснення... », 2020) та аналогічних уповноважень керівників цього профілю в інших областях розпорядженнями головного державного санітарного лікаря України за №1- № 27 від 19.03.2020 р.

Ситуація з різним характером поширення інфекції в Україні та непередбачуваними її наслідками в окремих сферах суспільної діяльності показала, що нормативно-правовими актами КМУ, неможливо вчасно і адекватно відреагувати та повністю охопити усе різноманіття проблем суспільного життя, що породжувалися необхідністю убезпечення від коронавірусної інфекції. Тому головний державний санітарний лікар України за допомогою своїх розпоряджень оперативно встановлював вимоги щодо виконання профілактичних заходів, норм і правил з дотримання умов карантину при здійсненні окремих видів діяльності в певних сферах суспільного господарства («Щодо протидії ... в місцях торгівлі харчовими продуктами... », 2020), («Щодо протидії в поминальні ... », 2020), («Про встановлення умов щодо режиму самоізоляції ... », 2020).

Поширення коронавірусної інфекції в Україні вимагало узгоджених дій як державних органів із запровадження ка-

рантинних заходів, так і юридичних та фізичних осіб з умовою обов'язковості їх виконання та дотримання. У зв'язку з цим, Законом України від 17.03.2020 р. № 530-ІХ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)» було запроваджено посилення відповідальності за порушення карантину. З цією метою Кодекс України про адміністративні правопорушення доповнено ст. 44-3 «Порушення правил і норм щодо карантину», а ст. 325 ККУ викладено у новій редакції («Про внесення змін до деяких законодавчих актів...», 2020).

Щодо адміністративної відповідальності, то згідно зі ст. 44-3 КУпАП, її санкція передбачає відповідальність у формі штрафу: для громадян – від одного до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян; для посадових осіб – від двох до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян («Про внесення змін до деяких законодавчих актів...», 2020).

Сама норма ст. 44-3 КУпАП є бланкетною, тобто вона здійснює відсилання до значної кількості нормативно-правових актів, які регулюють правила карантину людей, санітарно-гігієнічних, санітарно-протиепідемічних правил і норм як загальнодержавних, так і виданих органами місцевого самоврядування, що в подальшому привело до значних труднощів при кваліфікації цього виду правопорушень.

Одним з найбільш важливих і охоплюючих загальнодержавних нормативно-правових актів з цього питання є постанова КМУ від 11.03.2020 р. № 211 «Про запобігання поширенню на території України коронавірусу COVID-19» зі змінами та доповненнями («Про запобігання поширенню...»,

2020). Трохи згодом її було доповнено та змінено постановою КМУ № 215 щодо розширення переліку вимог та заборон, порушення яких дає підстави для притягнення до адміністративної відповідальності за ст. 44-3 КУпАП. Зокрема, з 06.04.2020 р. в Україні було заборонено: перебування в громадських місцях без вдягнутих засобів індивідуального захисту; переміщення групою осіб у кількості більше ніж дві особи, крім обумовлених випадків; перебування в громадських місцях осіб, які не досягли 14 років, без супроводу; відвідування закладів освіти її набувачами; відвідування зон відпочинку крім вигулу домашніх тварин та в разі службової необхідності; відвідування спортивних та дитячих майданчиків, та ін. («Про внесення змін до постанови...», 2020).

Законодавством також було надано право органам місцевого самоврядування на прийняття рішень щодо встановлення обмежень з метою запобігання інфекційним хворобам, порушення яких також є кваліфікуючою ознакою складу адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 44-3 КУпАП. Такі рішення органів місцевого самоврядування мали враховувати місцеві особливості залежно від конкретного регіону та ситуації з розповсюдженням хвороби, але не повинні суперечити нормативним актам центральної влади.

Аналіз ст. 44-3 КУпАП засвідчив, що відповідальність наставатиме за порушення правил щодо карантину людей, санітарно-гігієнічних, санітарно-протиепідемічних правил і норм, передбачених Законом України «Про захист населення від інфекційних хвороб», інших актів законодавства, рішень органів місцевого самоврядування з питань боротьби з інфекційни-

ми хворобами. Відтак, законодавець передбачає три види порушень, за кожний з яких може наступити адміністративна відповідальність. Проаналізуємо кожен із них.

Отже, порушення правил карантину людей. Згідно із Законом України «Про захист населення від інфекційних хвороб» під карантин слід розуміти «адміністративні та медико-санітарні заходи, що застосовуються для запобігання поширенню особливо небезпечних інфекційних хвороб». Відповідно, до ч. 1 та ч. 4 ст. 29 даного Закону, карантин встановлюється Кабінетом Міністрів («Про захист населення від інфекційних хвороб», 2000).

Перелік тимчасових обмежень прав фізичних і юридичних осіб під час карантину щодо запобігання поширенню на території України коронавірусу (COVID-19) наведено у постанові КМУ № 211 від 11.03.2020.

Щодо санітарно-гігієнічних, санітарно-протиепідемічних правил і норм, про порушення яких зазначається у ст. 44-3 КУпАП, то у тексті Закону «Про захист населення від інфекційних хвороб» вони відсутні. Слід зазначити, що ці правила і норми – нормативно-правові акти (накази, інструкції, правила, положення тощо) центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, вимоги яких спрямовані на запобігання виникненню та поширенню інфекційних хвороб.

Зважаючи на множинність та розпорошеність цих норм в чисельних нормативно-правових актах разом з необхідністю спеціальних знань при тлумаченні їх змісту, призвело до значних труднощів при реалізації правової конструкції ст. 44-3 КУпАП на практиці.

У межах проведеного дослідження було здійснено аналіз вибірки рішень судів з Єдиного державного реєстру судових рішень, обраних за критеріями: форма судочинства «Адміністративне», категорія справ «Справи про адміністративні правопорушення», період ухвалення – «12.03.2020 – 01.05.2020», стаття КУпАП 44-3 («Єдиний державний реєстр судових рішень»). За даними параметрами пошуку було знайдено 3424 документи. Їх вивчення засвідчило про надзвичайно високу частку закритих адміністративних проваджень у зв'язку з відсутністю адміністративного правопорушення та направлених для належного оформлення. Такий стан справ в більшості випадків обумовлювався тією обставиною, що складені адміністративні протоколи не відповідали вимогам ст. 256 КУпАП, оскільки в них не були зазначені конкретні норми закону, які були порушені. Що у свою чергу стало, з одного боку, наслідком бланкетності диспозиції ст. 44-3 КУпАП, оскільки серед ознак, які мають бути відображені при викладенні суті даного правопорушення, обов'язковим є наведення конкретного нормативно правового акту, яким встановлюються відповідні правила карантину та яких особа, що притягується до адміністративної відповідальності, не дотрималася, порушивши тим самим законодавчі приписи, з іншого – відсутністю володіння кадрами Національної поліції спеціальними знаннями щодо норм і правил, порушення яких є предметом адміністративних правопорушень у справах цього виду. При цьому до матеріалів справи не долучалося жодних доказів, передбачених ст. 251 КУпАП, на підтвердження обставин, викладених у протоколах про цей вид адміністративних правопорушень.

Як приклад правильного визначення складу правопорушення за ст. 44-3 КУпАП при оформленні протоколу, слід навести матеріали постанови Галицького районного суду м. Львова по справі № 461/3086/20. Склад правопорушення, яке інкримінувалося правопорушнику, полягав у перевищенні максимально дозволеної кількості осіб, які могли перебувати у приміщенні магазину та невиконання законних вимог працівника щодо дотримання санітарних норм. («Постанова Галицького районного суду...», 2020).

Слід зауважити, що частина громадян України працює за кордоном. На час коронавірусної пандемії вони масово повернулися на батьківщину з країн, де поширення інфекції набуло загальнодержавних масштабів. При цьому наша країна понесла значні бюджетні та ресурсні витрати на організацію екстреної евакуації цих громадян із зон спалахів гострої респіраторної інфекції, перевезення (чартерні авіарейси, консульське обслуговування, спец- поїзди та автобуси) із зон інтенсивного її поширення, проведення безконтактної термометрії, здійснення медичного (санітарного) огляду, створення спеціальних умов для обсервації, медико-санітарне спостереження за особами на самоізоляції та інші заходи, передбачені постановою Міністерства охорони здоров'я України № 2 від 21.03.2020 р. («Про запобігання подальшого занесення на територію ... », 2020) та розпорядженнями головного санітарного лікаря України. Крім того, для громадян, що здійснили перетин державного кордону, цією постановою було запроваджена процедура закінчення інформованої згоди встановленого зразка про дотримання ними

обмежувальних заходів, пов'язаних з проведенням протиепідемічних та/або профілактичних заходів на період часу, зазначений у згоді. Проте, як засвідчила практика, в багатьох випадках, прибулі з-за кордону громадяни, демонстративно порушували режими обсервації та самоізоляції. Разом з цим, як засвідчив аналіз причин виникнення осередків коронавірусної інфекції, в значній кількості таких випадків нульовими пацієнтами стали саме представники цієї групи громадян («Як живе одеський «нульовий пацієнт»...», 2020). Тому, беручи до уваги ту обставину, що ці громадяни були інформовані про значні негативні наслідки невиконання ними умов карантину та про те, що вони несуть значно вищі ризики для суспільства, порівняно з іншими громадянами, вбачається доцільним запровадження щодо них більш жорстких норм відповідальності, співмірних з відповідальністю посадових осіб.

Окрім того, КУпАП передбачає адміністративну відповідальність за порушення санітарних норм згідно ст. 42 КУпАП. Щодо органів, які мають право розглядати дану категорію справ, то відповідно до ст. 236 КУАП, розглядати справи про адміністративні правопорушення, пов'язані з порушенням санітарних норм (ст. 42 КУпАП), мають право уповноважені органи державної санітарно-епідеміологічної служби.

Однак, Державна санітарно-епідеміологічна служба України, яка згідно із Законом має право притягати порушників до відповідальності за ст.42 КУпАП, була ліквідована у березні 2017 року. Законодавець, ліквідувавши Санепідемслужбу, не вніс відповідних змін до ст. 236 КУпАП щодо надання Державній службі України з питань безпеки

харчових продуктів та захисту споживачів повноважень щодо розгляду справ і накладання адміністративних стягнень за ст. 42 КУпАП. Тому, на наш погляд, варто внести відповідні зміни до ст. 236 щодо надання Держспоживслужбі повноважень з розгляду справ і накладання адміністративних стягнень за ст. 42 КУпАП «Порушення санітарних норм»

Проблемним питанням є адміністративне затримання, оскільки воно не передбачене за вчинення адміністративних правопорушень, зазначених у ст. 44-3 КУпАП. Оскільки у ст. 262 КУпАП, що визначає перелік правопорушень, за якими органи внутрішніх справ (Національна поліція) є правомочними здійснювати адміністративне затримання, такий вид правопорушень не зазначений, то необхідно доповнити п.1 ст. 262 новим видом правопорушення «порушення правил щодо карантину людей» щодо надання органам внутрішніх справ (Національній поліції) повноважень з адміністративного затримання при вчиненні правопорушень щодо правил карантину людей.

Законодавство України передбачає також і кримінальну відповідальність за порушення правил і норм щодо запобігання інфекційним захворюванням та масовим отруєнням (ст. 325 ККУ). Безпосереднім об'єктом злочину є порядок, встановлений для запобігання епідемічним та іншим інфекційним захворюванням. Оскільки диспозиція ст. 325 ККУ є бланкетною, то для з'ясування понять вказаних видів захворювань необхідно звертатись до відповідних нормативних актів.

Так, згідно із Законом України «Про захист населення від інфекційних хвороб» інфекційні хвороби це – розлади здоров'я людей, що викликаються живими збудниками

(вірусами, бактеріями, рикетсіями, найпростішими, грибами, гельмінтами, кліщами, іншими патогенними паразитами), продуктами їх життєдіяльності (токсинами), патогенними білками (пріонами), які передаються від заражених осіб здоровим і схильні до масового поширення.

Аналіз ст. 325 ККУ дає можливість зазначити, що підставою притягнення до кримінальної відповідальності може бути:

- порушення обов'язкових правил, встановлених з метою запобігання інфекційними захворюванням та масовим отруєнням;
- створення реальної небезпеки їх поширення.

Щодо кримінальної відповідальності за порушення карантину, то слід зазначити, що ще до прийняття низки нормативно-правових актів щодо запобігання поширенню коронавірусної інфекції (COVID-19) КК України містив ст. 325, яка передбачала кримінальну відповідальність за порушення санітарних правил і норм щодо запобігання інфекційним хворобам та масовим отруєнням («Кримінальний кодекс України», 2001). У 2020 р., у зв'язку з поширенням коронавірусної інфекції (COVID-19), Законом України № 530-IX від 17.03.2020 р. була лише посилена міра покарання.

Диспозиція ч.1. ст. 325 ККУ передбачає необхідність настання наслідків у вигляді поширення інфекційного захворювання, на відміну від ст. 44-3 КУпАП, в якій настання такого наслідку не вимагається. Крім того, об'єктивна сторона ч. 1 ст. 325 КК передбачає притягнення до відповідальності за можливість поширення захворювань. Такий склад кримінального порушення є досить складним для встановлення, адже під

нього можна підвести під будь-яке правопорушення, яке містить ознаки адміністративного правопорушення і за ст. 44-3 КУпАП, оскільки порушення правил карантину людей також може спричинити поширення коронавірусної інфекції.

Висновки і перспективи.

Проведене дослідження засвідчило, що чинне законодавство України щодо визначення відповідальності за порушення карантину та санітарних правил і норм щодо запобігання коронавірусній інфекції загалом забезпечує належне вирішення цієї проблеми. Проте, зважаючи на необхідність здійснення своєчасного і оперативно-го прийняття відповідних нормативно-правових актів з цього питання в умовах стрімкого поширення коронавірусної інфекції в Україні, нині склалася ситуація, що низка положень цих актів містять ряд правових колізій, суперечностей та прогалин.

Для ефективного застосування ст. ст. 42, 44-3 КУпАП та ст. 325 ККУ, беручи до уваги їх бланкетність та зважаючи на множинність і розпорошеність карантинних правил і норм в чисельних нормативно-правових актах в поєднанні з необхідністю спеціальних знань при визначенні складу правопорушення, вважаємо, що МВС України доцільно розробити та запровадити примірну відомчу інструкцію, де вказати перелік та тлумачення карантинних правил і норм, порушення яких є підставою для притягнення до відповідальності за ст. ст. 42, 44-3 КУпАП, 325 ККУ.

Внести зміни до ст. 236 КУпАП щодо надання Державній службі України з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів повноважень з розгляду справ і накладання

адміністративних стягнень за ст. 42 КУпАП «Порушення санітарних норм».

Доповнити перелік правопорушень (п. 1 ст. 262 КУпАП), за якими органи внутрішніх справ (Національна поліція) мають право проводити адміністративне затримання за новим видом правопорушень «порушення правил щодо карантину людей» (ст. 44-3 КУпАП).

Зважаючи на ту обставину, що частина громадян України підписала інформовану згоду встановленого зразка про дотримання обмежувальних заходів, пов'язаних з проведенням протиепідемічних та/або профілактичних заходів на період часу, зазначеного у згоді, а також те, що вони були інформовані про значні негативні наслідки невиконання ними умов карантину, а значить – несуть значно вищі ризики для суспільства, порівняно з іншими громадянами, вбачається доцільним запровадження до них більш жорстких санкцій, співмірних за розміром штрафу з відповідальністю посадових осіб.

Список використаних джерел

1. Про захист населення від інфекційних хвороб: Закон України від 06.04.2000 р. № 1645-ІІІ. Відомості Верховної Ради України. 2000р. № 29. Ст. 228.
2. Рекомендації ВООЗ для населення в зв'язку з поширенням коронавірусної інфекції (COVID-19). URL: <https://www.who.int/ru/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/advice-for-public> (дата звернення: 24.04.2020 р.).
3. Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2: постанова Кабінету Міністрів України від 11.03. 2020 р. № 211. Урядовий кур'єр. 2020. № 47.
4. Про призначення Ляшка В.К. заступником Міністра охорони здоров'я України

- головним державним санітарним лікарем України: розпорядження Кабінету Міністрів України від 11.03.2020 р. № 229-р. Урядовий кур'єр. 2020. № 49.
5. Про уповноваження Штепи О.П. на здійснення повноважень головного санітарного лікаря Дніпропетровської області: розпорядження головного державного санітарного лікаря України. URL: [moz.gov.ua/uploads/ckeditor/ документи/Головний%20Санітарний%20лікар/Розпорядження%201-15%2018-28.pdf](https://moz.gov.ua/uploads/ckeditor/документи/Головний%20Санітарний%20лікар/Розпорядження%201-15%2018-28.pdf) (дата звернення: 27.04.2020 р.).
6. Щодо протидії поширенню коронавірусної хвороби COVID-19 в місцях торгівлі харчовими продуктами на агропродовольчих ринках: розпорядження головного державного санітарного лікаря України від 27.04.2020 р. № 14. URL: <https://moz.gov.ua/uploads/ckeditor/документи/Головний%20Санітарний%20лікар/Розпорядження%201-15%2018-28.pdf> (дата звернення: 28.04.2020 р.).
7. Щодо протидії поширенню коронавірусної хвороби COVID-19 в поминальні дні: розпорядження головного державного санітарного лікаря України від 21.04.2020 р. № 11. URL: <https://moz.gov.ua/uploads/ckeditor/ документи/Головний%20Санітарний%20лікар/Постанова%20ГДСЛУ%20№11> (дата звернення: 27.04.2020 р.).
8. Про встановлення умов щодо режиму самоізоляції на період карантину у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-2019): постанова головного державного санітарного лікаря України від 02.04.2020 р. №7. URL: <https://moz.gov.ua/uploads/ckeditor/документи/Головний %20Санітарний%20лікар/Постанова%20ГДСЛУ%20№11> (дата звернення: 17.04.2020 р.).
9. Кодекс України про адміністративні правопорушення. Відомості Верховної Ради Української РСР. 1984. Додаток до № 51. Ст.1122.
10. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19): Закон України від 17.03.2020 р. № 530-IX. Відомості Верховної Ради України. 2020. № 16. Ст. 100.
11. Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 11.03.2020 р. № 211: постанова Кабінету Міністрів України від 16.03.2020 р. № 215. Офіційний вісник України. 2020. № 2. Ст. 9.
12. Єдиний державний реєстр судових рішень. Справи про адміністративні правопорушення. URL: <https://reyestr.court.gov.ua> (дата звернення: 03.05.2020 р.).
13. Постанова Галицького районного суду м. Львова по справі № 461/3086/20. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/88893850> (дата звернення: 07.05.2020 р.).
14. Про запобігання подальшого занесення на територію України випадків коронавірусної хвороби (COVID-19): постанова Міністерства охорони здоров'я України від 21.03.2020 р. № 2. URL: <https://moz.gov.ua/uploads/ckeditor/документи/Головний%20Санітарний%20лікар/Постанова%20№2.pdf> (дата звернення: 06.04.2020 р.).
15. Як живе одеський «нульовий пацієнт» із COVID-19, який хворіє майже 7 тижнів. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/30582764.htm> (дата звернення: 27.04.2020 р.).
16. Кримінальний кодекс України. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 25–26. Ст. 131.

References

1. Pro zakhyt naselennia vid infektsiynykh khvorob [On protection of the population from infectious diseases] (2000): Zakon Ukrainy 06.04.2000 № 1645-111. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy, 29, 228 (in Ukrainian).

2. Rekomendatsii VOOZ dlia naselennia v zviazku s poshyrenniam koronavirusnoi infektsii (COVID-19) [WHO recommendations for the population in connection with the spread of coronavirus infection (COVID-19)]. Available at: <https://www.who.int/ru/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/advice-for-public> (in Ukrainian).
3. Pro zapobihannia poshyrenniu na terytorii Ukrainy hostroi respiratornoi khvoroby COVID-19, sprychynenoj koronavirusom SARS-CoV-2 [On prevention of the spread of acute respiratory disease COVID-19 caused by coronavirus SARS-CoV-2 on the territory of Ukraine] (2020): postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy 11.03.2020 № 211. Uriadovi kurier, 47 (in Ukrainian).
4. Pro pryznachennia Liashka V.K. zastupnykom Ministra okhorony zdorovia Ukrainy – holovnym derzhavnym sanitarnym likarem Ukrainy [On the appointment of Lyashko V.K. Deputy Minister of Health of Ukraine – Chief State Sanitary Physician of Ukraine] (2020): rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy 11.03.2020 № 229-r. Uriadovi kurier, 49 (in Ukrainian).
5. Pro upovnovazhennia Shtepy O.P. na zdiisnennia povnovazhen holovnoho sanitarnoho likaria Dnipropetrovskoi oblasti [On the authorization of Shtepa O.P. to exercise the powers of the Chief Sanitary Physician of Dnipropetrovsk region]: rozporiadzhennia holovnoho derzhavnoho sanitarnoho likaria Ukrainy. Available at: moz.gov.ua (in Ukrainian).
6. Shchodo protydii poshyrenniu koronavirusnoi khvoroby COVID-19 v mistsiakh torhivli kharchovymy produktamy na ahroprodovolchych rynkakh [On combating the spread of coronavirus disease COVID-19 in places of trade in food products in agri-food markets] (2020): rozporiadzhennia holovnoho derzhavnoho sanitarnoho likaria Ukrainy 27.04.2020 № 14. Available at: <https://moz.gov.ua> (in Ukrainian).
7. Shchodo protydii poshyrenniu koronavirusnoi khvoroby COVID-19 v pomynalni dni [On counteracting the spread of coronavirus disease COVID-19 on funeral days] (2020): rozporiadzhennia holovnoho derzhavnoho sanitarnoho likaria Ukrainy 21.04.2020 № 11. Available at: <https://moz.gov.ua> (in Ukrainian).
8. Pro vstanovlennia umov shchodo rezhymu samoizolatsii na period karantynu u zviazku z poshyrenniam koronavirusnoi khvoroby (COVID-2019) [On establishing conditions for self-isolation for the period of quarantine in connection with the spread of coronavirus disease (COVID-2019)] (2020): postanova holovnoho derzhavnoho sanitarnoho likaria Ukrainy 02.04.2020 № 7. Available at: <https://moz.gov.ua> (in Ukrainian).
9. Kodeks Ukrainy pro administratyvni pravoporushennia [Code of Ukraine on Administrative Offenses] (1984). Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainiskoi RSR, 51, 1122 (in Ukrainian).
10. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchych aktiv Ukrainy, spriamovanykh na zapobihannia vynyknenniu i poshyrenniu koronavirusnoi khvoroby (COVID-19) [On Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine Aimed at Preventing the Occurrence and Spread of Coronavirus Disease (COVID-19)] (2020): Zakon Ukrainy 17.03.2020 № 530. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy, 16, 100 (in Ukrainian).
11. Pro vnesennia zmin do postanovy Kabinetu Ministriv Ukrainy 11.03.2020 № 211 [On amendments to the resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 11.03.2020 № 211] (2020): postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy 16.03.2020 № 215. Ofitsiyni visnyk Ukrainy, 2, 9 (in Ukrainian).
12. ledynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen. Spravy pro administratyvni pravoporushennia [Unified state register of court decisions. Cases of administrative offenses]. Available at: <https://reyestr.court.gov.ua> (in Ukrainian).

13. Postanova Halytskoho raionnoho sudu m. Lvova po spravi № 461/3086/20 [Resolution of the Halych District Court of Lviv in case № 461/3086/20]. Available at: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/88893850> (in Ukrainian).
14. Pro zapobihannia podalshoho zanesennia na terytoriiu Ukrainy vypadkiv koronavirusnoi khvorooby (COVID-19) [On prevention of further introduction of coronavirus diseases into the territory of Ukraine (COVID-19)] (2020): postanova Ministerstva okhorony zdorovia Ukrainy 21.03.2020. № 2. Available at: <https://moz.gov.ua/uploads/ckedito/dokumenty/Holovnyi%20Sanitarnyi%20likar/Postanova%20№2.pdf> (in Ukrainian).
15. Iak zhyve odeskyi «nulovy patsient» iz COVID-19, yakyi khvoriie maizhe 7 tyzhniv [How does the Odessa «zero patient» with COVID-19, who is ill for almost 7 weeks, live]. Available at: <https://www.radiosvoboda.org> (in Ukrainian).
16. Kryminalnyi kodeks Ukrainy [Criminal codex of Ukraine] (2001). Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy, 25–26, 131 (in Ukrainian).

S.S. Kovalova (2020). RESPONSIBILITY FOR VIOLATION OF QUARANTINE AND SANITARY RULES AND REGULATIONS FOR THE PREVENTION THE SPREAD OF CORONAVIRUS INFECTION (COVID-19) IN UKRAINE.

Law. Human. Environment, 11(2): 158-168. <https://doi.org/10.31548/law2020.02.019>.

Summary. The article analyzes the current state of application of effective mechanisms of legal support of quarantine requirements and sanitary rules and regulations for the prevention of infectious diseases.

To achieve this goal, an analysis of current legislation on the grounds for establishing liability for quarantine, examined the results of court proceedings initiated for non-compliance with norms and rules for the prevention of infectious diseases, identified factors of low efficiency of Art. 44-3 of the Code of Administrative Offenses in establishing administrative liability for violations of quarantine and sanitary norms and rules.

It is established that the issues of administrative and criminal liability for violation of quarantine and sanitary rules and regulations for the prevention of infectious diseases are regulated by Articles 42, 44-3 of the Code of Administrative Offenses and Article 325 of the Criminal Code of Ukraine.

It is determined that one of the problems of ineffective application of Articles 44-3, 42 of the Administrative Code and Article 325 of the Criminal Code of Ukraine is an array of new rules for the prevention of COVID-19, which is constantly changing and introduced by various actors. Another reason was the professional unpreparedness of officials of the internal affairs bodies (National Police) of Ukraine to apply sanitary and epidemiological norms when drawing up protocols on violations of quarantine norms.

The study found that despite the timeliness and necessity of the regulations to establish liability for violations of statutory rules and regulations introduced to prevent COVID-19, they have a number of legal conflicts, contradictions and gaps.

Proposals to eliminate these shortcomings these shortcomings were substantiated.

Keywords: quarantine, administrative liability, criminal liability, infectious diseases, coronavirus, prevention, informed agreement